

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Onvs Ecclesiae. In hoc libro ... admiranda quædam ac
planè obstupenda, de septem ec-
clesiæ statibus,
abusibus quoq[ue] grauissimis, & futuris eiusdem
calamitatibus ex sanctor[um] pro-
phetijs & ...**

Pürstinger, Berthold

Coloniæ, 1531

VD16 ZV 12498

De autoritate approbatarum prophetia[rum] veteris & noui testamenti.
Cap. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29969

DE AVTHORITA

TE APPROBATARVM PROPHETIARVM VETERIS ET NOVI TESTA- MENTI.

Caput .I.

Tho. scda se
cūda . q. 95.
arti. 2. ad ter
tiu & 100. 74
art. 6. in cor.
Ecci. 48. ifi.
Tho. vbi sta.
ad. 2.

Catū. Senē.
ca. 61.

Matth. 23

1. Cor. 14

Hiere. 5.
4. de triū. 17

Tho. 1. par.
q. 100. 11. ar.
1. & in de ve.
mā. 12. ar. 8.
idem. ē. con
gen. c. 10

Dani. 2

Iohā. 6

Iohel. 2

1. Cor. 10

Ionā. 1

In prologo
Naum.

Amos. 3.

Scda scda q.
171. ar. 4. ad

1. cōtra. gē.

154. ante f.

1. Cor. 12

MVNDI Exordio Prophetæ non defuerunt: In lege enim naturæ Adam, Noe, Abraham, & nonnulli alij patriarchæ spiritu prophetico multa loquebantur: In toto quoq; legis decursu, post ipsius legis promulgatorē Mo sen prophetam præcellentissimū, plurimi habiti sunt eximij prophetæ, qui spiritu magno viderūt vltima, ostenderuntq; futura & abscondita anteq̄ euenirent. Iam etiā innumeri cum mares, tum foemine occulta reuelantes, in euangelica lege post Christum floruerunt, ipso dicente ad Catharinam Senensem: Aliquādo me ipsum manife

J. c. 53. §. 2

J. cap. 2. §. 3.
& §. 4

J. c. 2. in pri.

J. eo. §. 9. & J.
c. 17. §. 22

J. eo. §. 7

J. eo. §. 3. & J.
c. 53. in prin.

J. c. 4. §. 5
J. i. prologo
§. 1. & J. eo.
dem. §. 5

J. c. 31. §. 9
§. in prolo.
go. §. 5. & J.
ca. 58. §. 1. &
§. 5

J. eo. §. 4
§. in prolo.
go. §. 1. & J.
ca. 29. §. 6

sto alicui animæ præbendo spiritū prophetiæ, monstrando sibi futura, ipsam animā vel alias creaturas concernentia. Rursus in Euangelio: Ecce ego mitto ad vos prophetas & sapientes & scribas. Quorum prophetiæ nobis postea aut verbis aut scriptis inuulgantur. Qui vero prophetat, hominibus loquitur ad ædificationem, & exhortationem & consolationem.

I § Omnes autem prophetiæ, in sacra scriptura veteris ac noui testamēti comprehensæ, per se sunt ædificatiæ, adeo vt alieno robore non indigeāt. Nam in ore prophetarū dedit deus verba sua in ignem, & populū terrenū in ligna & vocabit eos. Hinc Augustinus inquit: Patribus nostris, scilicet prophetis, Apostolis, ac alijs: vera pietate præditis, futura sunt demonstrata per sanctos angelos, siue forinsecus, per sensus corporis, siue intrinsecus reuelationibus in spiritu expressis. Qui patres ea prædicentes, vel de præsentibus signis, vel de proximis rebus, ita vt prædixerant, factis fidem facientes, meruerunt habere auctoritatem, cui de longe futuris vsq; in seculi finem crederetur.

II § In pluribus autem scripturæ locis mysteria, quæ ventura sunt nouissimis his temporibus, Deus sepe reuelauit, qui ait: Cum venerit paraclētus ille spiritus veritatis, docebit vos omnē veritatē, & quæ ventura sunt, annūtiabit vobis. Itē per Prophetam: Effundā spiritum meū super omnem carnem, & prophetabūt filij vestri & filia vestra. Et licet in veteri testamento prophetæ prædixerint de turbatione plebis Israel, & destructione ciuitatis Hierosolymæ aliarumq; ciuitatū, tamen illa antiquæ plagæ præfigurāt nobis futuras nouas ærumnas, ob nostra scelera prioribus similia infligendas. In veteri em̄ testamento omnia in figura noui testamēti fiebant, olim literaliter, hodie mystice intelligenda. Sic factum est verbum domini ad Ionam, dicens Surge & vade in Niniuen (quæ præfiguratur ecclesiā modo peruersam) & prædica in ea, quia ascendit malitia eius coram me. Propheta quidem non loquitur in Extasi vt delirans, sed quod prophetat, liber est visionis Dei intelligentis vniuersa. Nam de consummatione Niniuæ, id est, mundi, prophetia illa textitur: Quia deus nō faciet verbum, nisi reuelauerit secretum suum ad seruos suos prophetas. Leo rugiet, quis nō timebit? Dominus deus locutus est, quis non prophetabit? Sed hoc secundum Thomam intelligendū est de omnibus quæ sunt necessaria ad instructionem fidelis populi, ea deus prophetis reuelat: non tamen omnia omnibus, sed quædam vni, quædam alijs. Hæc autem omnia operatur vnus atq; idem spiritus diuidens singulis prout vult. Nam alijs per spiritum sanctum datur prophetia, alijs interpretatio sermonū, alijs fides in eodem spiritu. Ex hoc consideratur triplex dei donum, vnum respectu eorū quibus fit reuelatio, alterum eorum qui reuelationes interpretātur, tertium eorum qui per alios reuelata ac interpretata fideliter credunt.

Deus

¶ in princ.
peologi, &
I. c. 31. §. 1
¶ c. 2. §. 1
¶ c. 51. §. 5
¶ c. 2. §. 5
¶ c. 2. §. 6
¶ in prin. cō
ditionis
¶ c. 26. §. 7
¶ in prolo
gō. §. 5
¶ c. 4. §. 11
¶ c. 2. §. 3.
¶ c. 2. §. 2. &
¶ c. 15. §. 17
¶ c. 25. §. 10
¶ c. 30. §. 6
¶ c. 62. §. 17
¶ c. 50. §. 3
¶ c. 11. §. 5
¶ c. 11. §. 7 &
¶ c. 70. §. 10
¶ c. 3. §. 3. &
¶ c. 7. §. 7. &
¶ c. 62. §. 1
¶ c. 49. §. 21.
¶ c. 30. §. 1
& §. 6
¶ c. 53. i. pri.
¶ c. 31. §. 16

III § Deus itaque dignatur per angelos & prophetas futura mala nobis prenuntiare, quo minus in tribulatione deficiamus, ubi flagellum ex improviso nobis superueniret: quoniam Christus ait: Hęc locutus sum vobis vt cum venerit hora, eorum reminiscamini, quia ego dixi vobis. Et infra: Cum venerit spiritus sanctus, ille arguet mundum de peccato, & de iustitia, & de iudicio, & quę futura sunt annuntiabit vobis. Hinc apud Birgittam legitur: Spiritus sanctus in prophetarum corda illapsus est, secum perducens ex prophetarum labijs illa eloquia quę ad correptionem huius mundi erratici voluit diuulgare. Inter quę hoc eorum cordibus influxit, ac ex eorum labijs emanauit, quod filius dei ex virgine nasceretur, & animas redimeret. Sic Hieremias auditum audiuit à domino, & legatus ad Genesim missus est. Illum spiritum sanctum (ait Apostolus) nolite extinguere, prophetias nolite spernere. Ipse autem deus sanctificet vos vt integer spiritus vester sine querela in aduentu domini seruetur, fidelis est qui vocauit vos, qui etiam faciet, quia ita loquutus est.

III § Porro sermo à Propheta nõ peribit. Et qui recipit Prophetam in nomine Prophetę, mercedem Prophetę accipiet. Certum equidem atq; indubitatum est, futurum esse quicquid deus prædixit, nulla impediende difficultate, nulla naturę lege præscribente. Dixit enim angelus Iohanni: Hęc verba, scilicet, reuelata, fidelissima sunt & vera, & dominus deus spiritum prophetarum misit angelum suum ostendere seruis suis quę oportet fieri cito. Ad quem Propheta: Testimonia tua credibilia facta sunt nimis. Non obstat quod opponitur, euerfionem Niniuę minis indicatam, nõ esse subsequitam: quia tempore comminationis Niniuę digni erāt euerfionis plaga, sed deus in ira sua nõ solū cōtinuāt miserationē, quin postquā se emendauerint, supplicibus pepercit in illa pœna quam contumacibus minabat. Hęc Augustinus: Qui duplicem notat euerfionem. Prima est, vt homines pro peccatis puniantur, sicut Sodoma. Secunda vt peccata hominum destruantur per pœnitentiam, sicut Niniuę, quę est euerfa à malo peccati ad bonum pœnitentię. Nam deus dicitur mutare suam voluntatem, qui prius videbat iratus, iam redditur placatus. Nõ quod deus mutetur, sed peccatores mutantur, & eum quodammodo mutatum in his, quę patiuntur, inueniunt: sicut mutatur sol oculis sautiatis, quibus prius mitis, postea vero asper videt, cū tamen in seipso semper manet idem qui fuit. Sic facies Christi, quāuis immutabilis, & beatis iocundissima appareat, tamen in extremo iudicio reprobis erit horrenda, non defectu diuinę maiestatis, sed culpa reproborum. Quemadmodum idem panis est palato sano suavis, sed non sano, pœna.

V § Ad hoc Thomas notabilem adducit distinctionem, dicens: Diuina præscientia respicit futura duobus modis. Primo, secundū quod futura sunt in se ipsis, in quantum ipsa principaliter perspiciuntur, hoc modo futura contingentia sunt determinata ad vnū: sicut est prophetia Esaię septimo: Ecce virgo cōcipiet. Secundo modo, futura contingentia sunt in causis inferioribus, in quantum deus sui det ordinem causę ad effectus: tunc prophetata nõ sunt determinata ad vnum, quin in effectu aliter euenire possint: hoc modo etsi prophetatum aliquando non eueniat, tamen falsum non subest prophetię: cuius mens est quod dispositio causę inferioris hoc habet vt effectus prophetizatus eueniat. Eadem autē causa sublata, talis effectus vltterius necessario non sequitur. Sic Niniuitę causam imminētis plagę, id est, peccata per pœnitentiam deponentes, effectum punitionis euaserunt. Sic Ezechię interitus fuit suspensus. Hęc præterea prophetia dicit cōditionata, quę conditione deficiente non venit adimplenda. Ad præmissa facit Sapiētis dictum: O q̄ bonus & suavis est dñe spūs tuus in om̄ibus: ideo q̄ hos qui aberrāt partibus, id est, successiuis pœnis corripit, & de quibus peccant, admones comminando & alloqueris per reuelationes, vt relicta malitia credant in te. Illos autem antiquos scilicet inueteratos Christianos inhabitatores sanctę tuę terrę quos exhorruisti, quoniam odibilia opera tibi faciebant, voluisti perdere à medio sacramento tuo. Simile in Birgitta habetur, quando homines emendauerint peccata, tunc Deus iudicium mitigabit.

Iohan. 16
Libro sermo. ca. 9
Hier. 49
1. Thess. 5
Hier. 8.
Matth. 10
Apo. 22.
Psal. 92.
Ion. 3
Psal. 76
De pœ. dist. nouit. 21. de ciui. dei. 18. & ca. 24. & lib. 22. ca. 1
Gene. 9
Tho. 1. part. q. 19. ar. 7
Cath. Senē. ca. 39. & c. 63
Augu. teste. scda scdę. q. 171. art. 6. ad secundum
4. Re. 20. & Esa. 38
Sapia. 12
4. Bir. 50

Insuper

2. Pet. 3. VI § Insuper princeps Apostolorum Petrus futuroꝝ auctoritatem sumit ex prophetijs, nosq; admonet, vt memores simus verborum à sanctis prophetis, apostolis, ac à saluatore nostro prolatorum, dicens: Omnis prophetia scripturæ propria interpretatur, & non fit: non enim voluntate humana allata est aliquando propheta, sed spiritu sancto inspirati, locuti sunt sancti dei homines. I. c. 57. §. 5

Amos. 5. VII § Et sicut propheta olim de futura erga nos gratia prophetarunt, pronuntiantes Christi incarnationem, passionem, & gloriã, sic etiã futura, contra nos iudicia diuina reuelat. Vnde Amos: Reuelabit (inquit) quasi aqua iudicium & iustitia quasi torrens fortis. Sic altissimus reuelauit Esdræ mysteria multa, eas scilicet visiones supremorum, quæ faciet deus his qui habitant sup terrã à nouissimis diebus. Dignus enim fuit, cui deus ostendit tempora nouissima. Ideo angelus ad ipsum Esdrã, ait: Veni tibi ostendere tempus venturæ noctis: audita est enim vox tua apud altissimũ: vidit namq; fortis deus directionem tuã, & præuidit pudicitia quã à iuuentute tua habuisti, & propter hoc misit me demonstrare tibi hæc omnia. Quæ non omnibus demonstraui deus, nisi Esdræ & sibi similibus paucis. Quapropter angelus ad Esdrã, inquit: Scribe ergo omnia ista in libro quæ vidisti, & pone ea in loco abscondito: docebis ea sapientes de populo tuo, quorum corda scis posse capere & seruare secreta hæc. I. c. 58. §. 4
§. eo. §. 5
I. c. 5. §. 8
§. eo. §. 1. &
I. c. 4. §. 5
I. c. 5 §. 4

Matth. 11. VIII § Ceterum omnes propheta veteris testamẽti, & lex vsq; ad Iohannẽ Baptista, postea in nouo testamẽto dñs Iesus, pluribus euãgelij locis, & quidã eius discipuli in suis canonicis prophetarunt, nõ solum de excursu synagoge, quoad primum Christi aduentum, sed etiam de futuris calamitatibus ecclesiæ, quoad secundũ Christi aduentũ. Imò etiã propheta multa prædixerunt de aduersitatibus gentiũ, vt ratione abutentes erudiretur flagellis, ac omnes docerent deum cognoscere atq; timere. Plures propheticas auctoritates de euenturis contra nos plagis in quibusdam sequentibus capitulis adducam. I. c. 62. §. 1
§. eo. §. 7
I. c. 2. §. 5
I. c. 2. §. 4. &
I. c. 53. p. to.

IX § Proinde noui & veteris testamenti prophetiæ in codicæ bibliæ contentæ singulariter in Apocalypsi, licet vt plurimũ sint obscuræ, & ad diuersas vias exponibiles, tñ tanq; canonicæ sunt certæ, & approbata auctoritate fulcitæ vt negari nequeant: ideo calamitatu p easdẽ prophetias reuelatæ: pniciosi enẽt merito sunt abhorrẽdi. Reuelationes aut quorundã sanctorum seu deuotorum hominũ nouiter repperat nõ omnimodã certitudinem afferunt, quinimò huiuscemodi reuelationes, in ueris vel falsificatis literis, qñq; corrumpi vel nomine alterius confingi seu peregrino titulo ascribi possent. Quãdoq; etiã Satan se transfiguratur in angelũ lucis, vt hominibus etiam iustis immisiones sub fuce reuelationum faciat, quo eos falsis opinionibus extollat ad gloriam reuelationum. Quãdoq; secundũ glosam in principio Ezechielis, prophetæ iusti, ob crebrum prophetãdi vsũ, ex proprio suo spiritu falsa proferunt, dum existimant hoc ipsis ex spiritu sancto provenire. §. in prologo. §. 5
§. eo. §. 1. &
I. c. 2. in pti.

X § Propterea Christus præcipit attendere à falsis prophetis. Siquidem nonnulli olim propheta prophetauerunt in Baal & idola secuti sunt, prophetabantq; mendacium ac decipiebant populum, vt is periret vnãcum suis prophetis, qui vaticinabantur. Dicitur enim: Væ prophetis insipientibus qui sequuntur spiritum suum, vident vana, & diuinant mendacium. Tales quippe diuinaculi nequiter agunt populumq; seducunt. Vnde merito confundunt tanquã vesani & infideles viri. Quamobrem diligenter est attendendum, an spiritus ex deo sit, an ex seipso. Scrutemur igitur estimationem & auctoritatem nouarum prophetiarum & reuelationum, de quibus nunc sequitur. I. c. 2. §. 7
I. c. 7. §. 8. in fine
I. c. 15. §. 45.
I. c. 2. §. 8

¶ De nouis prophetis ac modernis reuelationibus. Ca. II.

Cath. Senẽ. ca. 89. **C**onsiderari itaque oportet, aliũ in veteribus, aliũ in recentioribus prophetis modum esse obseruandum. De antiquorum sanctitate & auctoritate constat vsque adeo vt eorum dicta, ceu certa, & approbata recipiantur. Quippe anima in charitate dei perfecta, plerunq; videt, intelligitq; absconsa & secreta cœlestia. Vnde spiritu prophetiæ frequenter dotatur, agnoscens quæ futura sint, quod tamen humilis anima non debet appetere, existimãs se indignam tali mētis serenitate, alioquin spiritu ambitionis agitare. Nulla